

Постер је привукао пажњу многих учесника, не само због теме и дизајна, већ и због садржаја којег најбоље представља апстракт захваљујући коме је и уврштен у званичну конкуренцију:

«Библиотеке Србије се интензивно трансформишу. Оне су у самом језгру Информатичког друштва. Библиотекар веома често игра улогу менаџера знања, а «претраживање постаје истраживање». Ове институције јесу неизоставно у области градске и регионалне инфраструктуре. Е-културу и е-демократију је тешко замислити где год стагнира библиотекарство.» Текст постера одштампан је на енглеском језику.

Ако се под појмом «одрживост» подразумевају витални ресурси који се не користе интензивније него што су у стању да се сами ревитализују, поимање виртуелне библиотеке сасвим се уклапа у оквире одрживих решења за Информатичко друштво, тим пре што технички прогрес намеће најчешће коришћење савремених научно-технолошких информација и литературе. Коришћење е-часописа и база података уопште, само употпуњавају слику о позитивним тенденцијама у библиотекама Србије.

Постер је имао за циљ да укаже на оно најпозитивније, најиновативније и најбоље што је стављено корисницима на располагање. Стога није ништа необично што је на постери истакнута **Виртуелна библиотека Србије**, с обзиром на њен значај и чињеницу колико јој је библиотека до данас приступило.

Суштину даљег рада ове конференције вероватно је најбоље изразио др Алфонсо Вегара (Alfonso Vegara) речима: «У свету специјализације и фрагментације неопходни су нам како стручњаци тако и интегратори». Из излагања професора Вегаре јасно произилази да «интелигентне територије» (*territorios inteligentes*) саме откривају своје компоненте изврности (*components of excellence*), као и компоненте предности. Поменути експерт је до недавно био председник Међународног друштва градских и регионалних планера (ISOCARP), а сада је на тој дужности господин Пјер Лаконт (Pierre Lacompte) из Белгије. У раду конференције учествовала је и професор др Милица Бајић-Брковић са Архитектонског факултета у Београду, иначе, генерални секретар ISOCARP-а. Раду конференције допринела је упечатљивом презентацијом на тему **DIGITAL REALM: Implications on Urban Development**.

Атмосфера у којој је одржана конференција била је пре свега радна и веома пријатна. Излагања и презентације су се одржавале како

пре, тако и поподне. У холу је приређена изложба на којој су разне фирме, махом из Аустрије али и из иностранства, наступиле са својим промотивним материјалима. Међу њима се нашла и Приредна комора Србије. Изложба је трајала три радна дана, веома је добро била организована и била је врло лепо посећена. На већ поменутом сајту CORP-а је и комплетан програм рада конференције као и догађаја културног карактера који су били организовани за учеснике. Чињеница да је 2006. година јубиларна, односно, да се прославља 250 година од рођења музичког генија Волфганга Амадеуса Моцарта, итекако је допринела лепом расположењу учесника.

**Мр Весна Жупан, информатор-саветник
УБСМ, Београд**

ПУБЛИКАЦИЈЕ

JANKOVA, Ivanka

The modern library : the University Library in contemporary education / Ivanka Yankova ; [translator Maya Pencheva]. - Sofia : St.Kliment Ohridski University Press, 2004. - 126 str. : ilustr. ; 22 cm

Невелика књига Модерна библиотека (**The modern library**) Иванке Јанкове има амбицију да Универзитетску библиотеку у Софији представи на националном нивоу као узор коме универзитетске библиотеке Бугарске треба да теже, а интернационалној публици као пример да се једна источноевропска библиотека итекако може подићи на завидан ниво и укључити у светске трендове. Дуги пут да би се ово постигло оправдава то што је практично половина књиге посвећена историји библиотеке, док тек потоњи део говори о низу пројеката и активности којима је библиотека посвећена данас.

У предговору Иванка Јанкова дефинише универзитетску библиотеку као информациони и образовни центар који учествује у научним и образовним активностима матичног универзитета, а Универзитетску библиотеку у Софији сматра једином библиотечком институцијом у Бугарској која још од тридесетих година прошлог века може да се пореди са великим светским библиотекама. Као приоритет библиотеке данас истиче се у први план њена образовна функција, било у

сарадњи са појединим факултетима, било као промотера информатичке писмености, било као медијатора који хендикепираним студентима пружа информације које факултети нису у стању да обезбеде. Инсистира на њеној независности, која има јаку подршку Универзитета, на њеној специфичној улози због које она не може бити третирана као део услужног сектора, већ као партнер у образовном процесу. Не треба заборавити да је у питању библиотека основана 1888. године, прва бугарска библиотека која је омогућила доступ каталогу преко интернета, прва која је омогућила испоруку електронских докумената и специјалних услуга за особе са посебним потребама.

У оквиру свог прегледа историје Универзитетске библиотеке у Софији, Иванка Јанкова се најпре осврће на њено оснивање октобра 1888. декретом Министарства просвете које је наложило Националној библиотеци да своје дупликате уступи новооснованој библиотеци. Прва читаоница основана је већ наредне године, а Љубомир Милетић који се налазио на челу библиотеке у првих седам година њеног постојања обезбедио је 1893. прва новчана средства за набавку публикација. Занимљиво је помињање Стојана Аргирова који је био директор библиотеке читаве 33 године и, у периоду од 1903. до 1936., успео да је унапреди у сваком погледу, успоставио међународну позајмицу публикација 1923., обезбедивши притом изградњу наменски грађене зграде 1933, и увећавајући неколико пута постојеће фондове. Библиотека је још пре више од тридесет година имала десет читаоница са укупно 1250 места. Дат је и преглед правилника и упутстава који су објављивани у библиотеци од њеног оснивања до данас. Посебно је истакнуто истраживање реализовано током 1997, када је тим стручњака анализирао мисије шеснаест универзитетских библиотека у Калифорнији и које је значајно утицало на формулацију нове мисије Библиотеке. Практично се од тада инсистира на преласку тежишта њене делатности са информационе функције која је била доминантна у другој половини прошлог века на едукативну која подразумева оспособљавање корисника за налажење, управљање и употребу информација.

Други део публикације отпочиње теоретским делом о томе шта данас подразумева управљање једном универзитетском библиотеком. Истакнути су као приоритети независност али и повезаност са свим структурама Универзитета, сталне промене које захтевају флексибилност управе, потреба за стратешким и краткорочним планирањем. За добро функционисање

установе такође су важни, по Јанковој, добри међуљудски односи и стално усавршавање особља на интерном плану, као и маркетинг и односа са јавношћу на екстерном. Усавршавање услуга корисницима не бива вредновано без маркетинга, а неодговарајуће је без повратне информације од оних којима је намењено.

За правилан развој фондова, сматра Јанкова, потребно је јасно установити основна правила, направити стратешки план и одредити тактику и профил набавке, при чему је само документ о потоњем нужно нормативан. Универзитетска библиотека из Софије успела је у последњих неколико година да оствари годишњи прилив од 20.000 до 25.000 библиотечких јединица. Захваљујући чињеници да је од 2000. постала трећа депозитна библиотека у Бугарској, она добија један примерак свих публикација штампаних у Бугарској са тиражом већим од 100 примерака. На овај начин набавља се годишње преко 3.200 монографских и 770 периодичних публикација. Посебна пажња посвећује се ретроспективној набавци и набавци оног броја примерака који се сматра оптималним за нормално функционисање образовног процеса (за уџбенике и по 25 до 50 примерака). Није смањена ни размена са иностранством које показује сталан интерес за бугарске публикације, а преко 630 партнера из иностранства редовно размењује публикације са овом библиотеком. Поред тога, значајне донације стижу од бројних институција, од председника Бугарске до страних културних центара. У погледу набавке часописа тежи се ка односу 50:50 у односу електронских и штампаних часописа.

Универзитетска библиотека из Софије своју информативну делатност заснива на стандардима за универзитетске библиотеке америчке Заједнице високошколских и истраживачких библиотека (ACRL) које испуњава у потпуности, са максималном доступношћу у централној библиотеци и њених 24 огранка. Традиционални и електронски каталог омогућавају различите врсте претраге, а фондови су у слободом приступу. Установљена је размена библиографских података од 1999, а подаци из електронског каталога покривали су у време писање књиге период од 1992. Библиотека је добављач електронских онлајн и офлајн извора. Омогућено је издавање скенираних докумената комплетног текста из часописа или делова књига у tif, pdf, txt, или doc формату. Медијатечка читаоница отворена 2001. омогућава коришћење електронских публикација монографског и периодичног типа, онлајн часописа и база података. У оквиру службе постоји посебно одељење за маркетинг и односе са јавно-

шћу које води бригу о томе да буду задовољене најразличитије потребе корисника и да они користе све врсте услуга које библиотека нуди.

У оквиру сегмента образовања који има примарну важност у данашњем профилу установе реализује се едукација корисника у домену употребе дигиталних технологија и њихове примене у процесу студирања и истраживања. Истакнут је пример сарадње са Историјским факултетом чији студенти похађају наставу која обухвата седам блокова предавања: презентацију библиотеке и библиотечког система aleph који библиотека користи, упознавање са релевантним изворима информација, библиографско истраживање база из њихове области (ABC Clio, INION), навигацију по вебсајту факултета. Овај пројекат који је пре две године био у шестој години функционисања спада у пионирске подухвате у интеграцији образовне и информатичке компетенције у складу са тенденцијама у свету.

Циљ односа са јавношћу који такође спадају у приоритете Универзитетске библиотеке из Софије јесте њено одређивање као модерне, корисне и отворене институције која има свест о променљивим потребама студентске публикације и која, кроз информатичке сервисе и висок квалитет едукативног процеса, студенте обогађује неопходним знањима и вештинама за њихово успешно професионално доказивање у модерном информатичком друштву. Истакнути су примери заједничких пројеката са Саветом студената Универзитета у Софији као што су *Радионица за једнаке могућности* намењена студентима са посебним потребама, циклус предавања *Тезеј у лавиринту информатичког света*, учешће у пројекту за радно ангажовање студената у административним службама и библиотекама, пракса студената библиотекарства и информатике, обиласци библиотеке који се организују за бруцоше и организовање изложби по предлогу наставног особља као интегралног дела наставног процеса, билтен новости, обавештавање путем електронске поште, сарадња са медијима, учешће у презентирању студентских радова. Поред тога као важан задатак истичу се дигитализација реткости, стварање електронске библиотеке намењене слепима и слабовидима која им преко интернета чини доступним материјале у њима доступном облику, као и сталан развој библиотечког вебсајта, који су приоритети за дужи временски период.

Следи анализа фондова, финансирања и особља универзитетских библиотека у Бугарској за период 1992-2001, уз закључак да Универзитетска библиотека из Софије развија моделе који

се могу применити и у другим универзитетским библиотекама у Бугарској.

Уз закључак да Универзитетска библиотека из Софије има превише проблема, али да не губи драгоцену време на жалбе већ на потрагу за решењима тих проблема, Иванка Јанкова истиче огромну подршку Универзитета коју Библиотека ужива и захваљује се на истој.

Књига Иванке Јанкове заслужује пажњу преваходно због активности које Универзитетска библиотека из Софије у последњих неколико година спроводи на плану укључивања у процес наставе и рада у домену доступности докумената студената са посебним потребама. Практично искуство установе у смислу конкретних података о ангажману у пројектима које би додатно би оптеретило публикацију, углавном је изостало иако би заиста било драгоцену онима пред којима стоје слични задаци. Такође можемо само да жалимо што се ауторка није осврнула на тренутну организацију библиотеке за коју се определила као њен директор, из чега се закључује да је вероватно нека промена организационих облика била у току у тренутку писања књиге. Но и поред тога књига је довољно занимљива за оне који желе да упознају историјат ове библиотеке и за оне који се занимају за улогу коју универзитетска библиотека треба да има у блиској будућности у оквиру Универзитета.

Наташа Васиљевић,
УБСМ, Београд

**КОНТИНУИРАНИ СТРУЧНИ РАЗВОЈ –
ПРИПРЕМА ЗА НОВЕ УЛОГЕ У
БИБЛИОТЕКАМА: ПУТ ОТКРИЋА
6. светска конференција о континуираном
професионалном развоју и учењу на радном
месту за библиотекарске информационе струке**

**Continuing professional development -
Preparing for New Roles in Libraries:
A Voyage of Discovery
Sixth World Conference on Continuing
Professional Development and Workplace
Learning for the Library and Information
Professions**

Ифлина публикација 116 у издању К.Г. Саур (Минхен) је зборник радова припремљен за **Шесту светску конференцију о континуираном стручном развоју и учењу на радном месту за библиотечко-информационе професије**. Конфе-